گزارش

ایران در رسیدن به توافق جدی است

ادامه از صفحه ۲/ دو کشور همچنین توافق کردند که ظرفیت‌های کشاورزی و نیز زمینه‌های مناسب مبادلات کالاهای کشاورزی دو طرف را به شکلی دقیق‌تر مورد شناسایی قرار دهند تا بتوانند نسبت به افزایش تبادل کالاهای کشاورزی اقدام کنند. در این سفر بر فعال‌سازی کریدور شمال - جنوب توافق شد. این مسیر ترانزیتی مسیر و زمان ترانزیت کالا از روسیه و کشورهای مختلف شمالی ایران را به مناطق جنوبی بسیار کوتاه‌تر خواهد کرد. در این سفر همچنین گفت‌وگوهای خوبی در زمینه گسترش همکاری‌های دفاعی، هوا- فضا و فضایی انجام شد و مقرر شد وزارت امور خارجه و وزیر نفت به عنوان رئیس طرف ایرانی کمیسیون مشترک اقتصادی اجرای مصوبات و توافقاتی را که بین دو کشور انجام شده تا حصول نتیجه نهایی دنبال کنند. تردید همکاری‌های ایران و روسیه می‌تواند به حل بحران‌های منطقه‌ای و مسائل بین‌المللی و ارتقای امنیت، ثبات، صلح و عدالت کمک کند. به عنوان نمونه تجربه همکاری خوبی که ایران و روسیه در زمینه مبارزه با تروریسم و حفظ امنیت در سوریه داشتند، می‌تواند در حوزه‌های دیگر از جمله در منطقه قفقاز و بخش‌های دیگر که مورد توافق دو طرف است، تکرار شود. امروز حضور ایران اسلامی در منطقه به عنوان کشوری مستقل و مقتدر، حضوری امنیت ساز است و کشورهای همسایه شاهد بودند که هر جا ایران حضور داشته، به عکس حضور و دخالت بیگانگان که برای منطقه مشکل امنیتی ایجاد کرده، امنیت ساز بوده است. وزرای امور اقتصادی و دارایی، نفت و وزیر امور خارجه نیز در جریان این سفر نشست‌های مختلفی داشتند و به توافقات خوبی با طرف‌های روسی رسیدند. امیدوارم که این سفر نقطه عطفی برای ارتقای روابط با کشور دوست و همسایه روسیه باشد و مجموعه این روابط به ارتقای سطح امنیت در منطقه و رفع بحران‌های منطقه‌ای و جهانی کمک کند. احداث سیل‌بند‌ها در اسرع وقت باید انجام شود که این مهم جزو برنامه‌های دولت است و با همت مردم و مسئولان انجام خواهد شد. باران، نعمت است و اگر درست از آن بهره‌برداری شود کشاورزی پر رونق شده و اقتصادی خوبی برای روستا رقم می‌خورد. ما به دنبال فعال شدن اقتصاد روستا هستیم، باران یکی از عوامل کمک کننده در این راستا است که اگر همراه با اقدامات مقدماتی مانند احداث سیل‌بند‌ها و سدها باشد و به کشاورزی و منازل مردم آسیب نرساند، بسیار مفید خواهد بود. سیل‌بندهایی در برخی نقاط ایجاد و لایه‌روبی که به موقع انجام شده است، از خسارات زیاد جلوگیری کرده است، اما در برخی نقاط سیل بندها درست احداث نشدند و مشکلاتی برای کشاورزان و دامداران ایجاد شد. مسئولان استان، مردم، جوانان، سازمان‌های امداد گر و سایر دستگاه‌ها در سیل اول تلاش کردند از آلام مردم بکاهند، در سیل دوم طبیعتاً مشکلات بیشتر می‌شود اما مسئولان ارشد کشور یک سری اقدامات کلی انجام دادند که از همه تشکر می‌کنم. به دنبال جبران خسارت نیست به خانواده‌هایی که برای وسایل منزلشان مشکل ایجاد شده هستیم؛ در برخی منازل به دلیل سستی دیوارها مشکلاتی ایجاد شده و اگر بازسازی نشود امکان سکونت در آن‌ها وجود ندارد که شناسایی و بازسازی و نوسازی آن‌ها به سرعت انجام می‌شود. از مردم جنوب استان شناخت دارم، این مردم همواره با همه وجود در کنار انقلاب بودند. به دنبال این هستیم که زندگی مردم این مناطق بهتر از گذشته شود.

جوابیه

توضیح و تصحیح

جناب آقای حسین عبدالهی، مدیر مسئول محترم روزنامه «آرمان ملی»- سلام علیکم/ احتراماً در تاریخ ۱۵ دی ماه ۱۴۰۰ مطلبی با عنوان، (مشکلات با اصلاحات روبنایی حل نمی‌شود) در آن نشریه به چاپ رسیده که پس از پیگیری و گفت گوی تلفنی با خبرنگار روزنامه «آرمان ملی» مشخص شد که متن گفت‌وگو مربوط به آقای سید رسول موسوی، نماینده دور دوم مجلس شورای اسلامی از حوزه انتخابیه اهواز بوده که مشخصات و عکس اینجانب به اشتباه در متن مورد استفاده قرار گرفته است. لذا به منظور تنویر افکارعمومی و برابر با تبصره ۳ و ۴ماده ۲۳قانون مطبوعات، شایسته است جوابیه ذیل را در عینا در صفحه خبر به‌کار برده همراه با عکس اینجانب منتشر نمایید. «اینجانب سید رسول موسوی چوبه، طی سال‌ها فعالیت سیاسی و اجتماعی، همواره اصل ولایت مداری و التزام به ولایت فقیه را سرلوحه امورات خود قرار داده و در هر عنوان و شغلی که حضور داشته‌ام، تمام سعی‌ام بر این بوده است تا خدمتگذار صدیقی برای نظام مقدس جمهوری اسلامی باشم. اینکه تاکنون مورد وثوق مدیران ارشد نظام جمهوری اسلامی بوده‌ام دلیل واضح و مبرهن بر پاکدستی اینجانب بوده و با تاسی به قرآن کریم وائمه اطهار و بنیانگذار انقلاب اسلامی امام راحل وحفظ حرمت خون شهدا و با تکیه بر راهنمایی‌های داهیانه مقام عظمای ولایت را درعمل به منصه ظهور رسانده‌ام و موجبات اعتماد کارگزاران نظام مقدس جمهوری اسلامی را فراهم کرده است. بی‌تردید رسانه‌ها نقش موثری بر روشنگری افکار عمومی در زمینه عملکرد مسئولان دارند و به همین منظور درطول خدمت صادقانه، همواره ارتباط موثر و سازنده با مردم و مطبوعات و همراه با پذیرش مسئولیت اجتماعی را دنبال کرده‌ام. سید رسول موسوی چوبه»

آیت‌ا...سید حسین موسوی تبریزی در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

جزییات قرارداد با چین و روسیه را منتشر کنید

«انزوای جهانی» سبب می‌شود از «موضع ضعف» با دیگران معامله کنیم

تعامل با جهان ما را از وضعیت اضطرار خارج خواهد کرد

اگر با برخی کشورها دشمنی نکنیم نیاز به بستن برخی قراردادها نیست

تعامل با جهان باعث می‌شود ما از موضع بالا با دیگران معامله کنیم

نباید قرارداد با کشورهای شرقی برای ما وابستگی ایجاد کند

باید مراقب چالش‌های احتمالی قرارداد با چین بود

آرمان ملی- احسان انصاری: «نه شرقی، نه غربی، جمهوری اسلامی.» این شعار یکی از شعارهای اصلی انقلاب اسلامی در سال ۵۷ بود. مقصود از این شعار نیز بر خورد و کشمکش با کشورهای غربی و شرقی نبود و بلکه استقلال و ارتباط با کشورهای جهان از موضع عزت و احترام بود. در عمل آنچه رخ داده فاصله گیری ایران از غرب و نزدیک شدن به شرق به خصوص روسیه و چین بوده است. اتفاقی که در دولت ابراهیم رئیسی به نقطه اوج خود رسیده است. «آرمان ملی» برای بررسی مهم‌ترین فرصت‌ها و چالش‌های ارتباط با شرق با آیت...سید حسین موسوی تبریزی اولین دادستان انقلاب گفت‌وگو کرده است. آیت‌ا...موسوی تبریزی در این زمینه معتقد است: «ما باید در رویکردی که در عرصه بین‌المللی در پیش گرفته‌ایم باز اندیشی کنیم و تعامل با جهان را به عنوان موضوع محوری در عرصه بین‌المللی در دستور کار قرار بدهیم. تعامل با جهان می‌تواند گزینه‌های انتخاب ما را افزایش بدهد و شرایطی به وجود بیاورد که ما از موضع بالا با دیگر کشورها معامله و مذاکره کنیم. هنگامی که تعامل وجود داشته باشد ما در وضعیت اضطرار و اجبار قرار نمی‌گیریم و به همین دلیل قراردادهایی را منعقد می‌کنیم که مواضع ما بیشتر و یا به صورت متقلبی در آن لحاظ شده باشد.» در ادامه ما حصل این گفت‌وگو را می‌خوانید.

دولت با روبکرد نگاه به شرق یا دو کشور چین و روسیه قراردادهای بلندمدت اقتصادی منعقد کرده است. رویکرد نگاه به شرق که در دستور کار دولت قرار گرفته همراه با چه چالش‌ها و فرصت‌هایی برای منافع ملی است؟

در مرحله نخست باید عنوان کنم هنوز جزئیات این قراردادها منتشرنشده و افکار عمومی جامعه نمی‌داند مفاد این قراردادها چیست و ایران چه منافعی خواهد داشت. به همین دلیل درخواست من از دولت این است که جزئیات این قراردادها و اهداف آن را منتشر کند تا مردم جامعه بدانند چه اتفاقاتی در حال رخ دادن است. وجود یک کلمه در چنین قراردادهای مهم می‌تواند سرنوشت قرارداد و منافع ملی را تغییر دهد. به همین دلیل دولت باید جزئیات این قراردادها را منتشر کند تا اهداف انعقاد چنین قراردادهایی برای مردم مشخص شود. یکی از شعارهای مهم انقلاب اسلامی شعار «نه شرقی، نه غربی، جمهوری اسلامی» بود. این شعار به معنای این نبود که ما با شرق و غرب ارتباط نداشته باشیم و بلکه به معنای این بود که ما باید منافع ملی خود را دنبال کنیم و به همین دلیل به شرق و غرب باج نخواهیم داد. نباید شرایط به شکلی رقم بخورد که ما کشورهای غربی را کنار بگذاریم و با عناوینی مانند استکبار جهانی با آنها برخورد کنیم و در مقابل تنها با کشورهایی مانند روسیه و چین ارتباط داشته باشیم. مسیر حرکت ما باید بر اساس منافع مردم و کشور باشد. ما باید ببینیم ارتباط با کدام کشور بیش‌ترین سود را برای منافع ملی و کمترین ضرر را دارد. ممکن است برخی قراردادهایی که آمریکا و کشورهای اروپایی با آن موافق هستند به سود ملت ایران باشد. دشمنی و نداشتن رابطه باعث نمی‌شود منافع ملت را در نظر نگیریم و با قراردادهایی که به سود مردم است مخالفت کنیم. واقعیت این است که هر دو کشور آمریکا و شوروی در قبل و بعد از انقلاب در ایران دخالت می‌کردند

> ممکن است برخی قراردادهایی که آمریکا و کشورهای اروپایی با آن موافق هستند به سود ملت ایران باشد. دشمنی و نداشتن رابطه باعث نمی‌شود منافع ملت را در نظر نگیریم و با قراردادهایی که به سود مردم است مخالفت کنیم. واقعیت این است که هر دو کشور آمریکا و شوروی در قبل و بعد از انقلاب در ایران دخالت می‌کردند

در زمان جنگ شوروی به‌صورت مخفیانه و در برخی مقاطع به‌صورت علنی به صدام کمک می‌کرد. این وضعیت درباره آمریکا نیز وجود داشت و این کشور نیز در جنگ ایران و عراق از عراق حمایت می‌کرد. با این وجود شرایط به شکلی بود که ما هیچ‌گاه به آمریکا و شوروی وابسته نشدیم و از هر هم نبود این اتفاق رخ بدهد. البته در برخی مقاطع برخی احزاب به سمت غرب و برخی دیگر به سمت شرق گرایش داشتند که به ضرر ما نیز تمام‌شده است. ما باید مراقب باشیم و بدانیم که مهم‌ترین موضوع برای ما در عرصه بین‌المللی احقاق منافع ملی است. اصل باید منافع ملی باشد. اگر منافع ملی ما ایجاب می‌کند با آمریکا یا روسیه ارتباط داشته باشیم باید این کار را انجام بدهیم. تفاوتی نمی‌کند چه کشوری باشد؛ مهم این است که منافع ملی ما محقق شود. موضوع کشورهای غیرقانونی و غیرشرعی مانند اسرائیل متفاوت است. به جز این‌گونه کشورها هر کشوری در جهانکه در آن حکومت قانونی وجود دارد اگر قصد داشته باشد با ایران ارتباط برقرار کند به شکلی که منافع ملی ما آسیب نبیند و بلکه به سود منافع ملی ما باشد این اتفاق باید رخ بدهد. آقای رئیسی به روسیه سفر کرده‌اند و ما امیدواریم دستاوردهای این سفر به سود کشور و مردم باشد. با این وجود افراد دلسوز و متخصص باید در قراردادهای مهم حضور داشته باشند و تا زمانی که از فواید چنین قراردادهایی اطمینان حاصل نشده نباید آن را بدیرفت. نباید چنین قراردادهایی برای ما وابستگی اقتصادی یا سیاسی به همراه داشته باشد.

اغلب کارشناسان داخلی نسبت به انعقاد قرارداد با روسیه و روابط با این کشور با تردیدهایی مواجه هستند و معتقدند روسیه بیش از هر چیز به منافع ملی خود فکر می‌کند و ممکن است به شکلی رفتار کند که منافع ملی ایران محقق نشود. دیدگاه شما در این زمینه چیست؟

در اینکه روسیه در ابتدا به دنبال تحقق منافع ملی خود است تردیدی وجود ندارد و اگر غیرازاین بود جای تردید وجود داشت. هر کشوری باید بر اساس منافع ملی خود عمل کند. چرا روسیه نباید به دنبال منافع خود باشد و به‌جای آن به دنبال توسعه و پیشرفت ایران باشد؟ این‌گونه روابط مبتنی بر برده و بستان و معامله است. ما باید تلاش کنیم در این معامله کلاه سرمان نرود و منافع خود را تأمین کنیم. سیاست، بده و بستان است و ماندن بازار می‌ماند که در آن کالا خریدوفروش می‌شود. نکته مهم این است فرد یا افرادی باید با چنین کشورهایی معامله کنند که اگاه باشند و به همه مسائل مسلط باشند تا منافع ملی ما به‌خوبی تأمین شود. زمان حضرت امام نیز همین سیاست دنبال می‌شد. همچنین در چنین شرایطی از این همه هزینه‌ای که از پول مردم برای تربیت چنین افرادی شده به سود کشور استفاده خواهیم کرد و نه اینکه نتیجه زحمات ما نصیب کشورهای دیگر شود.

هنوز جزئیات دقیقی از قرارداد ایران و چین منتشر نشده است. با این وجود گمانه‌زنی‌های موجود بیانگر برخی ابهامات در این قرارداد است. آیا رویکردی که ما در زمینه سیاست خارجی در پیش گرفته‌ایم باعث نشده که ناچار شویم به سمت قراردادهایی مانند قرارداد ایران و چین حرکت کنیم؟

ممکن است برخی به دلیل شرایط نامناسب اقتصادی مردم و کشور تصمیم گرفته‌اند قراردادهای بلندمدت با کشورهای چین و روسیه ببندند. این احتمال نیز وجود دارد که این تصمیمات از سر دلسوزی باشد. با این وجود باید سود و زیان این قراردادها را مورد بررسی قرار بدهیم و به‌صورت تخصصی درباره آن تصمیم‌گیری کنیم. بدون تردید اگر این اتفاق رخ ندهد این احتمال وجود دارد که درنهایت قراردادی رخ بدهد که شرایط بهتر نشود و بلکه چالش‌های جدیدی برای کشور به وجود بیاید. چنین تصمیماتی که با سرنوشت کشور ارتباط دارد باید در جمع عقلا و اندیشمندان مورد تحلیل و بررسی قرار بگیرد و اینده آن آسیب‌شناسی شود که قرار است در اینده چه اتفاقی رخ بدهد. در چنین شرایطی اگر نظر عقلا این بود که این قرارداد به سود مردم و کشور است باید امضا شود و در غیر این صورت از چنین کاری باید پرهیز کرد. قراردادهای این‌چنینی که به‌صورت بلندمدت است و با منابع و ثروت کشور ارتباط دارد نباید توسط گروهی محدود تصمیم‌گیری و امضا شود و بلکه باید در سنجش افکار عمومی و کارشناسان خبره قرار بگیرد و درنهایت با علم به اینده آن تصمیم‌گیری شود. مقصود من این نیست که این اتفاق رخ نداده و تصمیماتی که در این زمینه گرفته‌شده عقلایی نیست. منظور من این است که در انعقاد چنین قراردادهایی باید همه جوانب را سنجید و سپس اقدام کرد. بدون تردید در صورت عدم موفقیت چنین قراردادهایی بیش از همه مردم و نظام جمهوری اسلامی ضرر خواهند کرد. جزئیات این قراردادها تا همیشه پشت پرده نخواهد ماند و روزی جزئیات آن افشا خواهد شد. نباید تصمیم و اقدامی انجام بگیرد که درنهایت آبروی نظام و کشور به خطر بیفتد. نکته مهم دیگر این است که ما باید در رویکردی که در عرصه بین‌المللی در پیش گرفته‌ایم بازاندیشی کنیم و تعامل با جهان را به‌عنوان موضوع محوری در عرصه بین‌المللی در دستور کار قرار بدهیم. تعامل با جهان می‌تواند گزینه‌های انتخاب ما را افزایش بدهد و شرایطی به وجود بیاورد که ما از موضع بالا با دیگر کشورها معامله و مذاکره کنیم. هنگامی که تعامل وجود داشته باشد ما در وضعیت اضطرار و اجبار قرار نمی‌گیریم و به‌ناچار قراردادهایی را منعقد می‌کنیم که مواضع ما بیشتر و یا به‌صورت متقلبی در آن لحاظ شده باشد.

> ما باید در ابتدا منافع ملی خود را در ارتباط با چین و روسیه در نظر بگیریم و بر اساس این منافع ملی با آنها معامله کنیم. این اتفاق نیز باید با آگاهی مردم صورت بگیرد و مردم باید در جریان جزئیات این قرارداد قرار داشته باشند

شما روسیه را قابل اعتماد می‌دانید؟

خیر؛ من روسیه را قابل اعتماد نمی‌دانم. همه‌چیز بستگی به خودمان دارد. اگر ما باقدرت و آگاهی وارد معامله شدیم کلاه سرمان نخواهد رفت و بلکه ممکن است منافعی نیز به دست بیاوریم. کدام کشور را سراغ دارید که حاضر باشد با ایران قرارداد ۲۰ ساله ببندد و منافع خود را دنبال نکند؟ هیچ کشوری حاضر به چنین کاری نیست. ما باید ببینیم از ارتباط و معامله با روسیه چه منافعی به دست خواهیم آورد. باید مشخص شود که آیا منافع ما با منافعی که روسیه و چین به دنبال آن هستند باهم همتراز است یا خیر. آیا به همان اندازه که این کشورها منافع به دست می‌آورند ایران نیز به منافع خود می‌رسد؟ به نظر می‌رسد به دلیل اینکه با برخی از کشورها دشمنی می‌کنیم ناچار به مذاکره و معامله با این کشورها شده‌ایم و اگر این رویکرد از بین برود نیاز به بستن چنین قراردادهایی وجود نخواهد داشت. چه‌بسا رویکردی که در درنهایت آبروی نظام و کشور به خطر بیفتد. نکته مهم دیگر این است که ما باید در رویکردی که در عرصه بین‌المللی در پیش گرفته‌ایم با چین و روسیه شده‌ایم. در شرایط کنونی جوانان تحصیل کرده ما به دلایل مختلف از کشور مهاجرت می‌کنند. برخی آنها را نصیحت می‌کنند که چنین کاری نکنند اما مشکل با نصیحت کردن حل نمی‌شود. جوانی که مدرک دکتری دارد اما به نان شب خود محتاج است چگونه می‌تواند به نصیحت دیگران گوش کند و مهاجرت نکند. زمانی می‌توانیم جوانان تحصیل کرده و متعهد را حفظ کنیم و اجازه ندهیم از کشور خارج شوند که منافع آنها را حفظ کنیم و برای آنها زمینه‌های شغل وزندگی مناسب فراهم با این وجود رفتار شوروی در آن زمان به شکل دیگری بود. کار به‌جایی رسیده بود که حتی کمونیست‌ها با تحریک شوروی در بیت حضرت امام نیز نفوذ می‌کردند. در یکی از ماجراها فردی قصد داشت با کیفی که بمدها ساختمان نخست‌وزیری را منفجر کردند مهمانان امام که یکی از انها آقای میرحسین موسوی را ترور کنند. این فرد جزو مجاهدین خلق بود و سازمان مجاهدین خلق نیز مورد حمایت شوروی قرار داشت. شوروی به کمک سازمان مجاهدین خلق تلاش می‌کرد به نهادهای انقلابی نفوذ کند و در این زمینه از افراد زیادی استفاده کردند که ماهیت برخی از آنها برای ما مشخص شد و ما آنها را شناسایی کردیم. در آن مقطع زمانی تجربه ما در کشوردارری کم بود اما امروز که چهل‌وسه سال از پیروزی انقلاب گذشته ما دارای تجربه کافی هستیم. به همین دلیل نباید به شکلی رفتار کنیم که در معامله با چنین کشورهایی منافع ملی تحت تأثیر قرار بگیرد. البته سخن من به معنای برخورد و دشمنی با روسیه نیست. انچه دارای اهمیت است این است که ما باید در ابتدا منافع ملی خود را در ارتباط با چین و روسیه در نظر بگیریم و بر اساس این منافع ملی با آنها معامله کنیم. این اتفاق نیز باید با آگاهی مردم صورت بگیرد و مردم باید در جریان جزئیات این قرارداد قرار داشته باشند.

دولت پایدن پس از توافق با ایران به دنبال چه مواردی در راستای منافع خود خواهد بود؟

یکی از خواسته‌های دولت بایدن پایان دادن به جنگ یمن است. آنها در این خصوص فشارهای زیادی به عربستان وارد کرده‌اند و بر این باور هستند که اگر توافق با ایران حاصل شود به کمک ایران می‌توانند تنش‌ها در خاورمیانه را کاهش دهند. بایدن مشخصا می‌خواهد پس از کاهش تنش‌ها در خاورمیانه با توان بیشتری به مقابله با روسیه در اروپا بپردازد و از سوی دیگر چالش‌های خود با چین را حل و فصل کند. بایدن به صراحت اعلام کرده که دیپلماسی بهترین مسیر است. در روزهای اخیر شاهد بودیم که سه کشور اروپایی اعلام کرده بودند که برای توافق با ایران فقط چند هفته باقی مانده است که بایدن این صحبت‌ها را نقض کرد و نشان داد که همچنان رئیس آنها آمریکاست. این فرضیه وجود دارد که اگر در روزهای آینده ایران با ۴+۱ به نتیجه نرسد آمریکا به صورت مستقیم وارد مذاکره با ایران شود زیرا آنها در اتاق کناری در وین منتظر هستند تا هر چه زودتر اتفاقی رخ دهد. بایدن با صحبت‌های خود در سالگرد انتخابش حمله کرد که ما به چراغ سبز نشان داده است بلکه به سایر کشورها نیز چراغ سبز نشد تا ان‌ها به توافق دست یابند و صرفا بر مسیر دیپلماتیک معطوف شوند. آمریکا به صراحت گفته است که اگر برجام احیا شود تا سه سال دیگر قطعا این توافق حفظ می‌شود اما در خصوص دولت آتی نمی‌توانند تضمین دهند. همین سه سال نیز می‌تواند برای ایران یک فرصت خوب باشد و به بازسازی اقتصاد خود روی آورد. نباید فرصت‌ها را از دست داد و نباید به گونه‌ای رفتار کرد که فرصت‌های موجود از بین روند. ایران می‌تواند با توافق در وین و بهره‌مندی از منابع خود از خارج از کشور و به‌واسطه رفع تحریم‌ها به اوضاع خود سر و سامان دهد. سیاست خارجی عرصه استفاده از این فرصت‌هاست تا یک کشور به سمت توسعه حرکت کند.

علی اصغر زرگر در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

با بایدن به همه کشورها چراغ سبز توافق نشان داد

ممکن است آمریکا مستقیما وارد مذاکره شود

پایان دادن به جنگ یمن برای بایدن مهم است

ضمانت سه ساله هم می‌تواند خوب باشد

آرمان ملی- علیرضا پورحسین: رئیس‌جمهوری آمریکا در نشست خبری خود در اولین سالگرد انتخابش، گفت هنوز وقت ترک گفت‌وگوهای مربوط به برنامه هسته‌ای ایران در وین نیست و این مذاکرات پیشرفت‌هایی داشته است. جو بایدن در این کنفرانس خبری که در کاخ سفید برگزار شد، اذعان کرد کشورهایی که در کنار آمریکا با ایران مذاکره می‌کنند، توافق نظر دارند و روند مذاکرات نیز در حال حاضر مثبت است. دور هشتم مذاکرات وین پس از دو روز توقف در سطح سیاسی، با بازگشت روسای هیات‌های مذاکره کننده ایران و سه کشور اروپایی از سر گرفته شد. همچنین سخنگوی وزارت امور خارجه ایران همزمان با آغاز دور تازه مذاکرات وین گفته است که گفت‌وگو در مسیر درستی قرار گرفته و بن بستی در مذاکرات وجود ندارد. با این وجود به نظر می‌رسد که چهار موضوع کلیدی باقی مانده و باید تصمیمات خاص سیاسی گرفته شود. به تازگی نیز وزیر خارجه آمریکا در گفت‌وگویی، خروج واشنگتن از توافق هسته‌ای را یکی از بدترین تصمیمات سیاست خارجی آمریکا خوانده است. هم اکنون نیز جلسه مذاکره کنندگان ارشد ایران و سه کشور اروپایی با حضور نماینده اتحادیه اروپا در حال برگزاری است که می‌تواند در روزهای آینده بسیار تعیین کننده باشد. در راستای بررسی این مسائل «آرمان ملی» گفت‌وگویی با علی اصغر زرگر، تحلیلگر ارشد مسائل بین‌الملل داشته است که در ادامه می‌خوانید.

سخنرانی بایدن در نخستین سالگرد ریاست جمهوری‌اش حاوی چه پیام‌هایی بود و آیا به واقع آمریکا به دنبال توافق با ایران است؟

نکته‌ای که در این اواخر بارها به گوش رسیده این مطلب است که برخی سخنرانی‌ها در سوی سیاسیون مخاطب داخلی و برخی صحبت‌ها مخاطب خارجی دارد و شاید بیشتر به واقعیت نزدیک است. بایدن در داخل آمریکا با توجه به وضعیتی که در عرصه سیاسی دارد و با توجه به ترکیب کنگره و سنا صحبت‌هایی مطرح می‌کند. بایدن مشکلاتی در داخل آمریکا دارد که همواره گریبان حزب دموکرات را نیز می‌گیرد. این اختلافات سیاسی در زمان تصویب لوایح در کنگره به وضوح دیده می‌شود. نباید فراموش کرد که آمریکا با وجود اینکه بزرگ‌ترین اقتصاد جهان است اما همچنان از درون با مشکلات اقتصادی مواجه است که همواره دغدغه اصلی دولت‌ها در ایالات متحده آمریکاست. کرونا نیز هنوز در آمریکا شایع است و این خود نیز مشکلاتی را برای این کشور ایجاد می‌کند. از سوی دیگر بایدن در برهه‌ای از زمان به ریاست جمهوری رسیده که چالش‌های فراوانی در عرصه سیاست خارجی دارد که قسمتی از این چالش‌ها را می‌توان در بحران اوکراین و رقابت با چین مشاهده کرد. امری که در سال‌های اخیر همواره در خاورمیانه نیز وجود داشته است. به همین علت بایدن به سمت واقعیت گرایی در قبال ایران می‌رود و به همین دلیل می‌توان تغییر سیاست آمریکا و بایدن را در خاورمیانه مشاهده کرد. سخنرانی بایدن در نخستین سالگرد ریاست جمهوری‌اش به وضوح گویای این واقع گرایی در عرصه بین‌المللی و به خصوص در رابطه با ایران بود. برمبنای همین واقع گرایی امروز وضعیت در وین به گونه‌ای پیش می‌رود که بسیاری بر این باورند می‌توان برجام را احیا و ایران و آمریکا به توافق برسند.

سیاست واقع گرایانه جو بایدن با چه هدفی در پیش گرفته شده است؟

سیاست دولت بایدن مشخصا به هر سمتی حرکت می‌کند با این هدف است که می‌خواهد تنش‌ها را کاهش دهند زیرا دیگر توانایی صرف هزینه‌های گزاف برای مشکلات خود در خاورمیانه را ندارند و از همین سو شاهد بودیم که بایدن با روی کار آمدن در کاخ سفید به سرعت نیروهای خود را از افغانستان خارج کرد و از تعداد نیروهای خود در عراق کم کرد. این سیاست واقع گرایانه آمریکا مشخصا سبب شده تا تنش‌هایی که در زمان ترامپ میان ایران و آمریکا وجود داشت به حداقل رسیده و حتی این باور را ایجاد کند که می‌توان به یک توافق سیاسی برای ۳ یا ۷ سال آینده دست یافت. توافقی که شاید در هفته‌های آینده در وین رقم بخورد و طرفین از آن بهره گیرند. امروزه بارها و بارها و به وضوح شاهد هستیم که مقامات آمریکا عنوان می‌کنند خروج از برجام اشتباه بوده و در حال تاوان دادن هستند. این اذعان آمریکایی‌ها نشان می‌دهد که با توجه به سیاست شرق گرایانه ایران از یکسو و با توجه به سیاست واقع گرایانه ایالات متحده، آنها به دنبال بستن پرونده ایران و کاهش تنش‌ها در کوتاه مدت هستند.

> درست است که کشورهای عربی هنوز هم علیه ایران صحبت‌هایی می‌کنند اما عملا چند هفته پیش در یک بیانیه مشترک با آمریکا اعلام کرده‌اند که پس از احیای برجام آماده همکاری اقتصادی با ایران هستند

واکنش ایران به این سیاست واقع گرایانه دولت بایدن چه باید باشد؟

مشخصا در وضعیتی قرار گرفته‌ایم که می‌توانیم امتیازهای زیادی با توجه به مسائل مختلف به‌دست آوریم. باید توجه داشت که ایران به عنوان بازیگری مهم و توانمند در منطقه باید اراده مشارکت در تامین امنیت منطقه را در پیش گیرد. این یک بازی برد برد است. در واقع اینجا است که باید تقسیم نفوذ و منافع صورت گیرد. هر کشوری منافع امنیتی و نظامی و اقتصادی در کشورهای پیرامونی خود و در منطقه دارد، همه کشورها به همین صورت هستند لذا شناسایی موقعیت کشورهای مختلف منطقه به این معنی است که ایران در این بازی برد برد مشارکت می‌کند و امروز باید به عنوان بازیگری قدرتمند در منطقه مشارکت داشته باشیم و کشورهای دیگر نیز مایل به مشارکت خواهند بود ولی وقتی مبنا را بر صفر و صد می‌گذاریم این تفکر در دنیای امروز کارایی نخواهد داشت. باید جایی بین صفر تا صد را انتخاب کنیم و ببینیم در کجا منافع ملی ما اجازه می‌دهد به مبادلات و تعاملات بین‌المللی بپردازیم. لذا با این ترفند و دیپلماسی می‌توانیم به جایگاه اصلی خود در منطقه و جهان برسیم و با کشورهای دیگر تعامل کنیم. امروز اگر سرمایه‌های کشور آزاد شود و کنترل کاملی صورت گیرد در چنین شرایطی دولت‌ها می‌توانند از مشاورین خوب و نیروی کار ایران استفاده کنند و اتاق‌های فکر در سست کردن و کاری صورت دهند تا کشور از بن بست اقتصادی خارج شود. درست است که کشورهای عربی هنوز هم علیه ایران صحبت‌هایی می‌کنند اما عملا چند هفته پیش در یک بیانیه مشترک با آمریکا اعلام کرده‌اند که پس از احیای برجام آماده همکاری اقتصادی با ایران هستند که این امر در سال‌های اخیر بی‌سابقه است و باید هوشمندانه عمل کرد و از این فرصت استفاده کرد تا منافع مشترک با همسایگان جنوبی ایجاد شود و منافع اقتصادی به‌دست آوریم. نباید فراموش کرد که قسمت اعظمی از فشار آمریکا بر ایران در سال‌های اخیر به‌واسطه لابی گری همین کشورها بوده و اگر به سمتی حرکت کنیم تا ایران هراسی دیگر در منطقه و جهان شایع نباشد، می‌توان نتایج بهتری به‌دست آورد و کشور را از زیر فشار خارج کرد.

آیا اروپا با توجه به صحبت‌های جو بایدن دیگر در مسیر احیای برجام سنگ اندازی نمی‌کند؟

مواضع اروپا و آمریکا در قبال ایران رویه خاص خود را دارد. در دوران ترامپ و اوایل دوره ریاست جمهوری بایدن شاهد بودیم که اروپا مواضعی نزدیک به ایران دارد. با توجه به مشکلات اقتصادی که در لایه‌های زیرین اروپا وجود دارد و بحران مهاجرت به قاره اروپا آنها کاهش تحریم‌های ایران و تبادل با کشورمان را فرصتی خوب برای تجارت و مقابله با بحران‌هایی همچون مهاجرت تلقی می‌کنند. از همه مهم‌تر اینکه جایگاه ایران در منطقه استراتژیک است و همین مساله اهمیت موضوع را دو چندان می‌کند چراکه به هیچ وجه نمی‌توان ایران را از معادلات کنار گذاشت. برای ایجاد صلح در منطقه در هر کشوری که باشد ایران به عنوان بازیگری مهم و حیاتی نقش‌آفرینی می‌کند و می‌تواند زمینه‌های همکاری بیشتر ایران با کشورهای اروپایی را پدید آورد. کشورهای اروپای غربی به خوبی به این موضوع واقف هستند که ایران بیشتر میل به همکاری با آنان دارد. صنایع و مشاغل ایران به گونه‌ای است که همکاری با اروپایی‌ها را بهتر می‌داند و ایران اساسا از دیرباز تمایل بیشتری به همکاری با اروپا نسبت به شرق داشته است. همین موضوع سبب می‌شود تا اروپایی‌ها به هر صورت به طور کج دار و مریز روابط حداقلی را نگه دارند. تعاملات سیاسی اخیر هیات‌های اروپایی با مسئولان ایرانی نیز در همین راستا بوده است. نکته مهم دیگر برای اروپایی‌ها این است که آنها به دنبال تولید ملی و مستقل کردن خود از آمریکا هستند. در این راستا اگر در سال ۲۰۲۴ ترامپ باز دیگر در انتخابات پیروز شود تنش‌هایی مانند تعرفه‌ها جریان و گریبان اروپا را قطعا خواهد گرفت و از همین رو در دوران پساکرونا شاهد افزایش تعرفه‌ها و تولید ملی کشورها خواهیم بود. همه این مسائل اروپا را به سمتی می‌برد که بخواهد سیاست مستقلی را نیز در خاورمیانه اتخاذ کند و ایران را به عنوان یک شریک مهم برای خود حفظ کند. همان‌طور که شاهد هستیم رقابت‌های بین‌المللی میان آمریکا با کشورهای غربی و همین‌طور رقابت کشورهای غربی با آمریکا به علاوه چین و روسیه افزایش یافته و با گذشت زمان به شدت آن نیز افزوده خواهد شد. در همین حال آمریکا و کشورهای غربی سعی خواهند کرد که تجارت بین‌المللی خود را محدود کنند و در مسیری گام بردارند که روند تولید به جای اینکه در کشورهایی مانند چین انجام شود در داخل شکل گیرد و متعاقبا با افزایش تعرفه‌ها، در عین بیکاری کاهش یافته و بخش‌های ورشکسته اقتصادی بار دیگر احیا شوند. چنین فضایی فرصت خوبی را برای ایران فراهم می‌کند که از غرب به شرق تمایل پیدا کند و در این بین با کشورهایی که با آمریکا اختلاف شدید دارند ائتلاف اقتصادی تازه‌ای تشکیل دهد. مانند اتفاقی که در پیمان شانگهای رخ داد با سفر اخیر رئیس‌جمهوری ایران به روسیه که روابط اقتصادی ایران با روسیه می‌تواند پررونق‌تر از گذشته شود. به خصوص با چین که با افزایش سطح تنش‌ها با غرب و آمریکا و همچنین سد تعرفه‌ها، به تدریج انگیزه همکاری این کشور با ایران می‌تواند در اینده‌ای نزدیک پررنگ‌تر شود. دیپلماسی اقتصادی ایران از دیرباز فعال نبوده و همواره باید سعی بر این باشد تا به بهترین شکل از فضای تنش آلود قدرت‌های بزرگ به نحو احسن استفاده کرد. بنابراین ایران اگر سیاست مناسبی در پیش گیرد، بعید به نظر می‌رسد که اروپا به مانعی در مسیر رسیدن به توافق در وین بدل شود.

دولت بایدن پس از توافق با ایران به دنبال چه مواردی در راستای منافع خود خواهد بود؟

کج دار و مریز روابط حداقلی را نگه دارند. تعاملات سیاسی اخیر هیات‌های اروپایی با مسئولان